

38081

IN=030034135

Poduk

za

deželnozborske volitve

v vojvodini Kranjski.

Sestavil Osredni volilni odbor Slovenske
Ljudske Stranke.

— Ponatis prepovedan. —

Predgovor.

[1908]
Splošne državnozborske volitve so se vršile meseca maja 1. l. Z volilnim listkom v roki je slovensko ljudstvo jasno pokazalo v odkritem boju svojo politično voljo.

Razun jednega samega, so vsi slov. poslanci iz Kranjske v državnem zboru pristaši Slovenske Ljudske Stranke.

Sedaj pridejo, konec meseca februarja volitve v deželni zbor kranjski.

Pri državnozborskih volitvah za-
početo delo, treba je nadaljevati in za-
vršiti: Deželni zbor kranjski
mora dobiti večino, ki bo v so-
glasju z ogromno večino ljudstva.
Po izidu državnozborskih volitev ni nobe-
nega dvoma več, da stoji ogromna večina
slovenskega ljudstva na Kranjskem v ta-
boru Slovenske Ljudske Stranke. Toda
večina sama pri volitvah ne zado-
stuje za zmago. Treba marveč, da je
večina organizovana in da se v postav-
nem okviru, *po določilih zakona*, poslu-
žuje svoje pravice, *odločevati* pri volit-
vah. Zato treba poznati postavne
predpise o volitvah. Treba pa
tudi, da večina postopa ne samo po-
stavno, temuč tudi previdno, tak-
tično umestno in energično.

Koder ni večina tako organizo-
vana in podučena — lahko zmaga
manjšina! Z natančnim poznavanjem
volilnih postav ter modrim in energič-
nim postopanjem se tudi manjšino
pri volitvah zamore peljati do zmage.

Iz tega se vidi, kako neprecen-
ljive važnosti je za poklicane faktorje
natančno poznanje volilnega prava in

pa tistega taktičnega postopanja, ki zamore voditi do zmage.

Zato se je sestavil sledeči poduk, ki vsebuje vse bistvene točke veljavnega volilnega prava v sistematičnem redu in poljudni obliki, zajedno pa tudi marsikateri praktični migljelj, kako v volilni borbi postopati. Poduk je namenjen zaupnikom Slovenske Ljudske Stranke na Kranjskem in obsega:

I. volitve v kmetskih občinah,

II. volitve v mestih in trgih.

Poduk za volitve v velikem posestvu in v trgovski zbornici gledé na razmere ni potreben.

Poduk je baš *letos posebne važnosti* ker bodo te volitve odločilne za ljudstvu prijazno, pravično preosnovno volilne pravice za deželni zbor, žalibog, po jedini krivdi protiljudske in nazadnjaške liberalne stranke, se voli letos — gotovo zadnikrat — še po starem, krivičnem volilnem redu.

S posebnim povdarkom opozarjamo gg. zaupnike, da poduk za državno-zborske volitve, ki smo ga izdali meseca februarja 1907, nima za deželne

volitve nobene vrednosti. Gg. zaupniki naj se vpirajo izključno le na ta-le poduk; kajti deželni poslanci se volijo po do cela drugačnem volilnem redu, nego državni poslanci.

Konečno še eno. Naravno je, da tako mala brošurica ne more obsegati vsega, kar je v vsakem možnem slučaju treba vedeti; poduk obsega le najpotrebnejše, kar zadostuje v normalnih, nekomplciranih okoliščinah. Zato se gg. zaupniki pozivljejo, naj se v vseh dvomnih slučajih obrnejo do osrednjega volilnega odbora pod naslovom: Dr. Ivan Šusteršič, advokat v Ljubljani. Sprejmejo potem nemudoma zaželeni posebni poduk, seveda brezplačno.

V Ljubljani, januarja meseca 1908.

**Osredni volilni odbor
Slovenske Ljudske Stranke.**

I.

Poduk za volitve v kmečkih občinah.

Volilno postopanje se začne s tem, da se objavi v občini volitveni razpis deželnega predsedstva, glasom katerega se volitev poslancev kmečkih občin vrši dne 21. februarja 1908.

Potem (proti koncu meseca januarja) se bodejo v vsaki občini razporedili pri županstvu *volilski imeniki*, in prične se *velevažno reklamacijsko postopanje*.

Ni mogoče, *zadostno* povdarjati, kako *važno* je, da se naši zaupniki reklamacijskega postopanja z vso odločnostjo, marljivostjo, skrbnostjo in vstrajnostjo udeležujejo.

Postopanje je skratka sledeče:

Župan sestavi imenik kmečkih volilcev, ga razporedi na javen upogled in objavi to primernim po-

tom, zlasti s tem, da zadevni razglas nabije na občinski tabli.

Treba torej *najstrožje kontrole*, kdaj da je zadevni razglas nabit na občinski tabli, ali kakorkoli objavljen. Posebno stroga mora kontrola biti tam, kjer je župan ali občinski tajnik pristaš nasprotne stranke. Dan za dnevom je treba iti gledat na občinsko tablo.

Od dne tega razglasa dalje skozi 8 dni ima vsak volilec pravico reklamirati, to se pravi, zahtevati, da se osebe, ki po mnenju reklamanta nimajo volilne pravice, iz volilskega imenika izločijo, ali pa, da se osebe, ki imajo po mnenju reklamanta volilno pravico, v volilni imenik vpišejo.

Važnost tega se uvidi na prvi pogled. Kolikokrat se nahajajo po pomoti nevolilci v volilskih imenikih, na drugi strani pa so izpuščeni volilci! Pogostoma se to godi tudi iz zle volje. Najdejo se namreč tudi brezvestni župani ali občinski taj-

niki, ki namenoma volilce naše stranke izpuščajo iz volilskih imenikov, zanašajoč se na to, da ne bode nihče reklamoval.

Prva naloga zaupnikov je tedaj, razpoloženi volilski imenik pravočasno in natančno pregledati in potem vložiti potrebne reklamacije.

Volilski imenik je potem, kedar je reklamacijski rok potekel, pravomočen in nobeno jadikovanje nič več ne pomaga. Kdor ni v volilskem imeniku, nima volilne pravice, naj plačuje na tisoče davka. Kdor se pa nahaja v volilskem imeniku kot volilec, ta ima brezpogojno volilno pravico, če tudi sicer ni opravičen voliti. Tu velja stavek: „*Vigilantibus iura*“. Kdor čuva nad svojo pravico, ta jo ima; kdor pa spi, ta pravico zgubi.

Osobito je treba tudi paziti na to, da so imena volilcev v volilskih imenikih prav pisana. Kajti na podlagi nalašč ali pomotoma napačno

pisanih imen so se pri raznih volitvah že godile *najhujše sleparije*. Vsaka taka sleparija pa se zabrani naprej, ako zaupniki spolnijo vestno svojo nalogo, pravočasno in pravilno reklamovati.

1. Kako se reklamuje?

Reklamuje se ustmeno ali pismeno *pri županu*, tedaj ne pri okrajnem glavarstvu. Kdor ustmeno reklamuje, naj natančno pazi, da se njegovo zahtevanje takoj, natančno in pravilno sprejme na zapisnik, in naj zadevni zapisnik dobro prebere. *Najbolje* je pa, če se reklamuje *pismeno* in sicer tako, da se zadevna pismena vloga vpričo dveh prič, ki sta poprej vlogo prečitali, *vloži pri županu*. Previdnost zahteva, da *reklamant* *pridrž*i *doslovni prepis* *svoje reklamacije*. Reklamacija se lahko napravi po spodaj sledečem *obrazcu*.

2. Kdo ima pravico reklamovati?

Za kmečke volilske imenike sme reklamovati vsak, ki ima v kmečki skupini v zadevnem volilnem okraju volilno pravico. Ne sme torej reklamovati volilec iz drugega volilnega okraja ali pa volilec druge skupine: na pr. volilec mestne skupine ali veleposlastva ne more reklamovati za volilski imenik kmečke skupine. Pri tem pa volilec nima pravice samo zase, svojo lastno volilno pravico reklamovati, temveč sme reklamovati tudi pravice drugih. Iz tega sledi, da je koristno, kolikor mogoče kolektivno reklamovati (n. pr. eden za vse skupaj.)

3. Kdo odločuje o reklamacijah?

O reklamacijah odločuje okrajni glavar. Zoper odločbo okrajnega glavarja pa je dopustna v treh dneh pritožba, o kateri odločuje deželni predsednik; pritožbo je vložiti pri

okrajnem glavarstvu. Vse reklamacije in pritožbe so *koleka proste*.

V sledečem podajemo *obrazec za pismeno reklamacijo*:

Slavno županstvo

v

Podpisani vlagam zoper tukajšnji volilski imenik za deželnozborske volitve v kmečkih občinah sledečo

reklamacijo.

1.) V volilskem imeniku pogrešam sledeče osebe, kojim pristojna volilna pravica, in sicer:

Janez Muha, posestnik v ,
št. . . .

Miha Trobec, posestnik v ,
št. . . .

Jakob Kenda, posestnik v ,
št. . . .

2.) Nahajajo se v volilskem imeniku sledeče osebe, ki nimajo volilske

pravice za kmečke občine, in ki so torej protipostavno v tem imeniku:

Janez Skvarča, iz, št. . . ., je svoje posestvo že izročil svojemu sinu in ne plačuje nikakega direktnega davka.

Jakob Komar, v, št. . . ., je bil kaznovan pred dvema letoma pri sodišču v zaradi prestopka tatvine.

Janez Kvas, iz, št. . . ., je bil pred tremi leti pri deželni sodniji v Ljubljani kaznovan zaradi hudo delstva težke telesne poškodbe.

3.) Ime volilca Janeza Gorec, iz, št. . . ., je v imeniku pod red. št. . . ., napačno vpisano kot „Gobec“.

Predlagam, da se osebe navedene pod 1.) sprejmejo v volilski imenik, osebe pod 2.) iz imenika izločijo, ime volilca pod 3.) pa pravilno popravi.

V dné 1908.

Ivan Gabrovec,
posestnik v št. . . .

Da pa je mogoče reklamirati, treba je vedeti, kdo da ima po naših postavah volilno pravico za kmečke občine, to je v kmečki skupini.

Kdo ima volilno pravico v kmečki skupini?

Podlaga volilni pravici v kmečki skupini je *občinska* volilna pravica. Kmetški volilski imeniki se sestavijo ob roki *občinskega* volilskega imenika.

V tem pogledu so razločevati občine, ki imajo za občinske volitve tri volilne razrede, in take, ki imajo manj kot tri volilne razrede. V tistih občinah, ki imajo tri razrede, volijo v deželni zbor vsi državljani moškega spola, ki so spolnili 24. leto in ki volijo za občinski zastop v I. ali v II. volilnem razredu. Razun teh pa še vsi tisti občani, ki plačujejo najmanj 4 gld. ali 8 K direktnega državnega davka na leto.

V občinah z manj kot tremi volilnimi razredi pa imajo deželno-zborsko volilno pravico tisti po visokosti letnega državnega direktnega davka zvrščeni občinski volilci, ki plačujejo *prvi dve tretjini vsega v dotični občini plačanega direktnega državnega davka*, in razven teh še vsi tisti, ki *plačujejo najmanj po 4 gld. ali 8 K direktnega državnega davka na leto*; samo ob sebi je umevno, da pridejo tudi tukaj le avstrijski državljani moškega spola, ki so spolnili 24. leto, v poštev.

Prištevati je pa, razun davkoplačevalcev, k volilcem tudi častne občane in vse tiste občane, ki imajo po občinskem volilnem redu volilno pravico brez ozira na to, ali plačujejo davek ali ne, kakor n. pr. uradniki, učitelji, duhovniki itd.

Direktni državni davki so osobito Zemljiški in hišni davek, pridobnina in osebna dohodarina.

Pristaviti je še, da ima volilno pravico samo tisti, ki v dotični občini stalno prebiva. Izključeni so torej tisti občinski volilci, ki stanujejo v drugi občini, in zlasti tudi častni občani, ki ne prebivajo v dotični občini.

Sploh izključeni od volilne pravice, če bi jo tudi sicer vsled svoje davčne dolžnosti ali iz drugih vzrokov imeli, so tisti, ki so zaradi katerega koli hudodelstva ali pa zaradi prestopka tatvine, nezvestobe (poneverjenja) ali udeležbe pri isti, ali pa zaradi prestopka goljufije sodnijsko kaznovani bili.

Ta posledica pa neha pri hudodelstvih večinoma po preteku petih let po prestani kazni, pri prestopkih pa po preteku treh let po prestani kazni.

Pri nekaterih hudodelstvih imenovana posledica preneha že takoj po prestani kazni, pri drugih pa še le po preteku desetih let po prestani kazni. (Poslednje v slučaju, če je bil dotični

obsojen na najmanj pet let ječe.) Pre-
daleč bi pa vodilo, če bi hoteli vse te
podrobnosti tukaj razlagati. V danem
slučaju se lahko dobi takoj poduk pri
volilnem odboru.

Previdnost vелеva, da se v vsa-
kem slučaju, če je kdo imel kako
sodnijsko kazen in pripada k na-
sprotni stranki, *vloži proti njemu re-*
klamacija. Pri odločitvi o tej reklamaciji
se bode potem že pokazalo, ali ga zade-
nejo še zgoraj označene posledice ali ne.

Izključene so nadalje od volilne pra-
vice sledeče osebe:

1. ki stojijo pod varuštvom ali ku-
ratelo;

2. ubogi, ki dobivajo podporo iz
javnih ali občinskih sredstev ali pa,
ki so tako podporo dobivali v zadnjem
letu pred volitvijo, ali pa, kateri sploh
živijo od javne milosrdnosti;

3. osebe, o kojih premoženju se je
otvoril konkurz, dokler traja konkurzno
postopanje.

Dodamo tukaj še, kdo da ima občinsko volilno pravico, ki je kakor zgoraj označeno, podlaga deželno-zborski volilni pravici.

Občinsko volilno pravico imajo :

1. Tisti občani, ki so avstrijski državljani ter plačujejo od nepremičnega posestva, od obrti ali od prihodka v občini vsaj že jedno leto direktni davek ;

2. izmed občanov, naj si že plačujejo davek ali ne :

a) duhovni v dušnem pastirstvu ;

b) dvorni, državni, deželni uradniki in uradniki javnih zalog (fondov) ;

c) častniki in vojaški družniki s častniškim naslovom, ki so stalno v pokoju ali ki so službo s pridržkom vojaškega čina opustili ;

d) vojaški družniki (Militärparteien) brez častniškega naslova, naj bodo v službi ali v pokoju, potem vojaški

uradniki v službi in pokoju, če ne spadajo k nobenemu vojaškemu krdelu („insoferne diese Personen in den Stand eines Truppenkörpers nicht gehören“).

e) doktorji, ki so dobili doktorstvo na kakem avstrijskem vseučilišču, in ranocelci, ki so v Avstriji dobili svoj diplom;

f) predstojniki in nadučitelji v občini nahajajočih se ljudskih šol ter direktorji, profesorji in učitelji višjih učilnic v občini;

g) pravilno izvoljeni meščani in tržani, potem častni meščani in častni občani.

Temu je pristaviti, da se večinoma priznava ne samo nadučiteljem, temveč vsem ljudskim učiteljem volilna pravica.

Postopanje po končanem reklamacijskem postopanju do dneva volitve.

Po končanem reklamacijskem postopanju postane volilski imenik pravo-

močen, to se pravi, *volil bode na dan volitve samo tisti, ki je pravilno vpisan kot volilec v volilskem imeniku, drug nihče.*

Potem, ko so volilski imeniki pravo-
močni in v zmislu reklamacijskih odločb
urejeni, dobi vsak v volilskem ime-
niku vpisani volilec *dve* od
okrajnega glavarstva izdani
listini in sicer:

a) *volilno legitimacijo ali „Izkaznico“*
(legitimacijski list) in

b) *glasovnico.*

Obe te listini se dostavita vsakemu
volilcu *v stanovanje.* Posebej je opomniti

ad a) Volilna izkaznica (legitimacija),
izdana od okrajnega glavarstva, vse-
buje zaporedno številko dotičnega vo-
lilskega imenika, *kraj, dan in uro pri-
četka volitve in pa ob kateri uri se bode
glasovanje sklenilo.* Nadalje ime in bi-
vališče volilnega opravičenca (volilca).

*Stvar zaupnikov je, paziti na to, da
prejme vsak naših volilcev v resnici iz-
kaznico. Kajti ta list je treba pri volitvi*

pokazati in če ga kdo ne pokaže, ga komisija lahko izključi od glasovanja. Treba torej gledati, da izkaznico vsak dobi in jo tudi dobro shrani, in nikomur ne dá iz rok, naj jo kdo zahteva pod katerokoli pretvezo.

Izkaznica se navadno po posredovanju občinskega urada dostavi v stanovanje volilca. Če bi kdo najpozneje 3 dni pred dnevom volitve ne dobil še izkaznice, naj gre sam po njo k okrajnemu glavarstvu; če bi pa bilo razglašeno, da se izkaznice dobe pri županstvu, potem naj gre k županstvu po njo. Na vsak način je polagati največja važnost na to, da je vsak volilec naše stranke pred dnevom volitve v posesti pravilne izkaznice (legitimacijskega lista);

ad b) Glasovnica mora biti opremljena s pečatom tistega okrajnega glavarstva, ki je izdalo izkaznico.

Drugačna kakor taka od okrajnega glavarstva izdana glasovnica je popolnoma neveljavna.

Če bi kdo glasovnice pomotoma ne dobil, ali če bi se mu glasovnica zgubila ali pokončala, naj se oglasi za drugo glasovnico pri okrajnem glavarstvu ali županstvu, na dan volitve pa pri volilnem komisarju, kjer dobi novo glasovnico.

Zaupniki morajo torej upeljati strogo kontrolo in sicer najboljše po zaupnih možeh v posameznih vaseh o tem, da vsak volilec sprejme pravilno izkaznico in glasovnico s pečatom okrajnega glavarstva in skrbeti za to, da noben volilec teh listin ne dá iz rok.

Zadnje dni pred volitvijo zadene zaupnike sicer nadležna ali neizogibna naloga, glasovnice naših volilcev izpolniti z imenom našega kandidata. Pri tem naj pazijo, da se vpiše v vsako glasovnico popolnoma natančno in razločno celo ime, stan in bivališče kandidata tako, kakor bode objavljeno v zadevnem volilnem oklicu našega centralnega volilnega odbora.

Ako se v tem oziru pripeti kaka pomanjkljivost ali pomota, nastopi nevarnost, da glasovnica postane neveljavna, zaradi nerazločne označbe kandidata. Na primer: Ime „Ivan Krek“ se lahko ponavlja na Kranjskem, torej se glasovnica, ki se glasi samo na ime „Ivan Krek“, ali tudi „dr. Ivan Krek“ lahko, zlasti ako je volilna komisija nasprotna, *proglasi kot neveljavna*. Nemogoče pa je to, ako se glasovnica glasi na: „*Dr. Ivan Krek, profesor bogoslovja, v Ljubljani.*“ Potem je kandidat *tako jasno označen*, da pri vsej *zli volji ne more nihče najti povoda*, proglasiti dotično glasovnico kot neveljavno.

Posebej pa je treba poudarjati, da se sme glasovnica spolniti le z izrecnim dovoljenjem dotičnega volilca. Lastnovoljno postopanje v tem pogledu lahko spravi v kazen in zgubo volilne pravice.

Ko se izpolnujejo glasovnice, so vsi naši volilci *točno in odločno opozoriti na to*, da naj se na dan volitve, *že takoj ob pričetku volitve* zglasijo na volišču *in prinesejo seboj izkaznico in izpolnjeno glasovnico*, — ter da naj ne glasovnice ne izkaznice iz nobenega vzroka ne dajo iz rok prej, nego na dan volitve *volilni komisiji*, kjer bodejo izkaznico pokazali, glasovnico pa oddali; *tako bode onemogočena vsaka sleparija od strani nasprotnih agitatorjev.*

Navadno ne bode kazalo nič drugega, nego *hoditi od hiše d hiše in pisati glasovnice ter dajati volilcem zgorajšnji poduk.*

Previdnost zahteva, da se glasovnice naših volilcev v zadnjem trenutku pred volitvijo še enkrat revidirajo in tako zadobi popolna sigurnost, da ni noben volilec postal žrtev kake zmote ali sleparije.

Ponavljamo končno še enkrat: *Vsak volilec prinesi seboj na volišče izkaznico*

in glasovnico. Ne enega, ne drugega ne sme doma pustiti.

Volitev sama.

Volitev se vrši *tajno po listkih*. Vsak volilec ima oddati *glasovnico*, na kateri bodi natančno zapisana tista oseba, katero hoče voliti kot deželnega poslanca.

Dan, ura in kraj volitve označen je natančno v izkaznici.

V vsaki občini, ki šteje po zadnjem ljudskem štetju več kakor 500 prebivalcev, se bode volilo doma, t. j. v občini sami na v izkaznici označenem kraju.

V večjih občinah sme okrajno glavarstvo določiti več volišč in določiti, v katerih voliščih da volijo volilci iz jednega ali iz drugega kraja. To pa se mora v občini pravočasno in kraju primerno razglasiti. Zaupnike zadene dolžnost na to paziti in volilce pravočasno in primerno poučiti.

Občine s 500 ali manj prebivalci pa se navadno zložijo skupaj s sosednimi občinami istega sodnega okraja. Kje da take skupaj zložene občine volijo, to določi deželni predsednik v sporazumu z deželnim odborom.

Volilci se zglasijo ob določeni uri na volišču. *Razen razpisa v izkaznici ne prejme volilec od urada nobenega povabila.* Zato je stvar zaupnikov gledati na to, da volilci sigurno ob pravem času pridejo na volišče.

Volitev vodi *volilna komisija* v navzočnosti volilnega komisarja.

Volilni komisar je lahko vsaka poljubna oseba, katero *okrajno glavarstvo* imenuje volilnim komisarjem.

Volilna komisija pa se sestavi sledeče:

Občinski zastop dotične občine, v kateri se voli, imenuje dva člana volilne komisije. Volilni komisar sam pa tudi dva člana.

Na ta način določeni štirje člani komisije volijo z absolutno večino glasov petega člana volilne komisije. Če pa ni mogoče na ta način doseči večine in sicer tudi ne pri ponovljeni volitvi, potem imenuje volilni komisar tudi petega člana volilne komisije.

Vsi člani volilne komisije morajo biti volilci; nevolilci so izključeni. Občinski zastop, kakor tudi volilni komisar morata torej člane komisije vzeti iz vrste volilcev.

Volilna komisija vodi volitev in odločuje z večino glasov ne glede na to, koliko jih glasuje. Če se glasovi enako razdele, odločuje glas predsednika volilne komisije, ki sicer ne glasuje. Volilna komisija odločuje o dopustitvi glasovanja ali pa o veljavnosti oddanih glasov v sledečih slučajih:

a) Če nastane pri glasovanju dvom o osebni istoti volilca;

b) če nastane vprašanje o veljavnosti ali neveljavnosti posameznih oddanih glasovnic;

c) ako kdo ugovarja proti volilni pravici kake v volilski imenik vpisane osebe pri volitvi sami: tak ugovor pa je dopusten samo tako dolgo, dokler dotična oseba svoje glasovnice ni oddala in samo v slučaju, da se je pri dotični osebi po pravomočnosti volilskega imenika pripetil kak slučaj, kateri razveljavi volilno pravico, n. pr. če je dotični volilec po pravomočnosti volilskega imenika bil pravomočno sodnijsko obsojen zaradi takega hudodelstva, ali radi prestopka tatvine, nezvestobe, ali goljufije, ali prišel v konkurz itd.

Volilna komisija mora o vsakem ugovoru takoj sklepati, predno se še volitev nadaljuje.

Pritožbe zoper odločitev volilne komisije ni.

Volilni komisar ima skrbeti za to, da se pri volitvi vzdržuje mir in red in da se strogo varujejo določila volilnega reda. Volilni komisar ne sme dopustiti, da bi volilna komisija prekršila svoj delokrog.

Od tistega trenutka dalje, ko je določen pričetek volitve, ne sme volilni komisar dovoliti, da bi v volilnem prostoru samem kdo volilce nagovoril.

Izkaznica opravičuje vsacega volilca, da sme vstopiti v volilni prostor (v volilno dvorano).

Če bi se ob pričetku volilne ure ne zglasilo toliko volilcev, kolikor jih je treba, da se konstituirajo volilna komisija, potem prevzame volilni komisar sam vse pravice in ves delokrog volilne komisije.

Potem, ko je volilna komisija sestavljena, prečita predsednik volilne komisije zbranim volilcem nekatera določila volilnega zakona in jim razloži način glasovanja s pozivom, da

naj svoje glasove po svojem prostem prepričanju brez vsakega samopridnega ozira oddajo. Nato se prične

o d d a j a n j e g l a s o v.

Vsak volilec sme voliti le osebno. Pooblastila so izključena. Kdor ne pride sam na volišče, izgubi volilno pravico, tudi če je na primer zadržan po bolezni ali kakorkoli.

Preden se prične oddajanje glasov, prepriča se volilna komisija, da je posoda, v katero se bodo dajale glasovnice („urna“) prazna. Potem oddajo svoje glasovnice člani volilne komisije. Nato sledijo drugi volilci. Predsednik volilne komisije prevzame od vsakega volilca glasovnico, ki bodi skupaj zganjena tako, da se ne vidi, kóga dotičnik voli.

Vsak volilec mora, ko oddaja svojo glasovnico, pokazati tudi svojo izkaznico (legitimacijski list); potem ko jo je pokazal, naj jo pa zopet spravi, ker jo

morebiti potrebuje za ožjo volitev. Komisija ima samo pravico, izkaznico pogledati, ne pa obdržati jo!

Predsednik volilne komisije *glasovnico* prevzame in vsako posebej položi v urno in pazi samo na to, da ne odda kdo več kakor jedno glasovnico. Položiti pa mora glasovnico ravno tako zganjeno v posodo, kakor jo je od volilca sprejel. Dokler se oddajanje glasov vrši, nima nihče pravice pogledati, kaj da je na glasovnici zapisano, tako da ne more nihče vedeti, koga da je ta ali oni volil. To se pravi: volilna pravica je *tajna*.

Če je kdo glasovnico izgubil ali pa, če se mu je pokvarila, naj se zglesi pri volilnem komisarju, kjer dobi novo glasovnico.

Veljavne so pa samo tiste glasovnice, katere je izdalo okrajno glavarstvo in opremilo s svojim pečatom. Glasovnica torej, ki ni opremljena s pečatom pri-

stojnega okrajnega glavarstva, nima nobene vrednosti.

Ob določeni uri se *volitev sklene*. Toda tisti volilci, ki se ob sklepu za volitev določenih ur nahajajo še v volilni dvorani, smejo *kljub preteku volilnih ur še oddati svoje glasove*. Nadaljnim volilcem je pa uhod v dvorano od tega časa dalje *zabranjen*. Če je n. pr. bila volitev določena od 8. do 12. ure, potem se točno ob 8. prične a točno ob 12. uri sklene. Toda tisti volilci, ki so ob 12. uri še navzoči v volilnem prostoru, smejo še vedno svoj glas oddati. V volilni prostor se pa po 12. uri ne dopusti nihče več. Torej ob 12. uri bode v tem slučaju volilni komisar *zabranil nadaljnim volilcem vhod in dopustil samo še navzoče volilce k glasovanju*.

Ko so tudi ti glasovali, se odda-
janje glasov sklene.

Iz predstoječega se razvidi, kolika važnost je pokladati na to, da se volilci naše stranke že takoj ob pričetku določene ure zglasijo na volišču. To je važno iz dveh ozirov.

Prvič zato da se morejo naši volilci upoštevati pri sestavi volilne komisije.

Drugič pa zaradi tega, ker potem zaupniki tem lažje kontrolirajo, so li vsi naši volilci že oddali svoje glasove in potem eventuelno še lahko do sklepa volilnega časa pripeljejo zaostale volilce na volišče, pri čemur jim lahko pomagajo vsi tisti volilci, ki so že oddali svoje glasovnice. Poslednji so potem sploh na razpolago za agitacijo.

O agitaciji med volitvijo samo ni veliko treba reči. Zaupniki morajo gledati na to, da vsi naši volilci oddajo pravilne glasovnice; skrbeti za to, da zaostali volilci še pravočasno pridejo na volišče; paziti na to, da se od nobene strani ne krši zakon; pridobivati

volilce od nasprotne stranke, jih eventualno nagovarjati, da odidejo, ne da bi oddali svoj glas itd. To vse mora dati trenutek in je velike važnosti skrbeti za to, da je *zadostno število agilnih ljudi kot agitatorjev na razpolago.*

Potem, ko je oddajanje glasov zaključeno, se vrši

štetje glasov ali skrutiniranje.

Predsednik volilne komisije najprej pomeša v urni glasovnice, nato jih vzame vse skupaj ven in *prešteje*, konstatuje koliko glasov je sploh oddanih bilo. Potem ko so glasovnice preštete, odpira en član volilne komisije posamezne glasovnice in jih po vpogledu odprte izroča predsedniku, ki vsako glasno prebere in izroči tudi drugim članom komisije na vpogled. Dva člana komisije zabeležujeta oddane glasove.

Po končanem skrutiniranju *objavi predsednik volilne komisije razmerje glasov, na kar se podpiše volilni zapisnik,*

volilni spisi zapečatijo in izročijo volilnemu komisarju.

Zaupniki naj prisostvujejo štetju in razglasilu razmerja glasov in naj isto takoj brzojavno naznanijo uredništvu „Slovenca“ v Ljubljani, zato da bode vodstvo stranke pravočasno obveščeno o razmerju glasov v posameznih občinah. Prosimo gospode zaupnike, da naj tega nikakor in pod nobenim pogojem ne opusté. Na zahtevanje povrne zadevne stroške volilni odbor.

Konstatiranje konečnega izida volitve.

Volilni spisi vseh posameznih občin enega volilnega okraja pošljejo se končno tistemu okrajnemu glavarstvu, v kojega okolišu leži *glavni volilni kraj*, to je tisti kraj, na katerem se končno seštejejo vsi v posameznih občinah oddani glasovi, na podlagi zapisnikov dotičnih volilnih komisij, in se končno

zračuni, kdo da je izvoljen. Glavni volilni kraj (glavno volišče) je v vsakem kmetskem volilnem okraju tista občina, katero določi v to deželni predsednik.

Na glavnem volišču se sestavi *glavna volilna komisija*, ki ima nalogo, dognati skupni volilni izid *celega volilnega okraja*.

Ta komisija sestaja iz 7 članov, namreč župana in njega namestnika in dveh članov občinskega zastopa glavnega volilnega kraja, potem iz treh po volilnem komisarju imenovanih volilcev, ki so se volitve udeležili. Teh šest članov izvoli potem sedmega člana, če pa ni za nikogar dobiti večine, ga imenuje vladni komisar. Predsednika glavne volilne komisije si izvolijo člani komisije z relativno večino glasov iz svoje srede.

Vsak pri volitvi vdeleženi volilec sme, ako pokaže izkaznico, stopiti v prostor, kjer zboruje glavna volilna komisija.

Glavna volilna komisija sešteje vse v posameznih občinah dotičnega volilnega okraja za posamezne kandidate oddane glasove.

Poslancem je izvoljen tisti, ki je v celem volilnem okraju skupaj dobil nadpolovično večino oddanih glasov.

Stvar naših zaupnikov je, da rezultat tega štetja v glavnem volilnem kraju takoj brzojavno naznanijo uredništvu „Slovenca“. Stroške povrne volilni odbor.

Ako pa ni nihče izmed kandidatov dobil pri volitvi nadpolovične večine oddanih glasov, potem se vrši

Ožja volitev.

Radi možnosti ožje volitve je potreba, da vsi volilci svoje izkaznice tudi še po volitvi shranijo. Gospodje zaupniki naj strogo nato pazijo, in volilce natančno o tem poučé.

Na morebitni razpis ožje volitve morajo zaupniki skrbno paziti.

Glasovnice za ožjo volitev se dobé pri volilnem komisarju, ali pa že preje pri okrajnem glavarstvu, ali obč. uradu — če se ne dostavijo v hišo.

Ožje volitve se smejo udeležiti tudi taki volilci, ki se prve volitve niso udeležili.

Pri ožji volitvi so *veljavni samo tisti glasovi, ki so oddani za jedno tistih dveh oseb, ki sta prišli v ožjo volitev. Vsak drug glas je neveljaven.* — Zaupniki morajo toraj strogo paziti, da se v tem pogledu ne pripeti kaka zmeda. Lahko se n. pr. pripeti, da se od nasprotne strani naši volilci begajo s tem, da se jim reče: „Složimo se za ožjo volitev, ne volimo ne jednega ne drugega protikandidata, temuč soglasno tretjo osebo“. *Stvar zaupnikov je paziti, da se tak maneuver prepreči.* Ako se razglasi, da se vrši ožja volitev med *A* in *B*, je vsaka glasovnica, ki se ne glasi na jedno

teh dveh oseb, *neveljavna*, ravno tako, *kakor da se ne bi bila oddala*.

V slučaju ožje volitve zadene torej *gospode zaupnike* dvojen trud, ker morajo skrbeti, *da volilci še enkrat pridejo polnoštevilno na volišče*; pa ne samo to, gledati morajo, *da še nove volilce pridobijo* ali pa nasprotne odvrčajo, kajti pri ožji volitvi je še bolj kot sicer vsak posamezni glas največje važnosti.

Iz predstoječega popisa volilnega postopanja se razvidi, *kako velike važnosti je, da se v vsaki občini vsi volilci naše stranke brez izjeme volitve udeležijo*. Preje, po starem volilnem redu je bilo to drugače, ko so se volili v kmetških občinah samo volilni možje, koji so potem šele volili poslanca. Takrat v občinah, kjer so volilci bili jednoglasno za volilne može naše stranke, ni bilo potreba večje udeležbe volilcev, da so le potem volilni možje vsi šli poslanca volit. Slično je

bilo v slučaju, da je bila v občini močna nasprotna večina, tako da je bila zmaga naših volilnih mož popolnoma izključena. V tem slučaju so naši volilci z mirno vestjo doma ostali. Sedaj je pa stvar popolnoma drugačna. Vsak posamezen glas ima svojo veliko vrednost in važnost, in čim več je volilcev naše stranke v posameznih občinah, tem bolj je potreba, da vsak brez izjeme oddá svojo glasovnico na volišču, kajti z velikim številom glasov iz jedne občine pobijemo nasprotno večino v celi vrsti drugih občin. Ravno tako se uvidi iz tega, kako važno je, da gredo naši somišljeniki vsi do zadnjega moža tudi v tistih občinah volit, kjer so v manjšini, in naj si bode v kaki občini tudi en sam volilec naše stranke, drugi pa vsi nasprotni, je vendar njegova dolžnost, da svoj glas odda, ker pri konečnem skupnem štetju v glavnem volilnem kraju ravno jeden glas lahko odločuje na jedno ali drugo stran.

Pri direktni volilvi pride vsak posamezni volilni glas do veljave. To se ne sme nikdar pozabiti.

Volilno akcijo treba torej organizovati tako, da bode udeležba od strani volilcev naše stranke tako velika, kakor je sploh objektivno mogoče. V to ime bode kazalo, da se postavijo po vseh posameznih vaseh vsake občine zaupni možje, ki bodo imeli nalogo skrbeti za to, da iz vsake vasi zadnji mož pride odločilni dan na volišče, ter prinese seboj izkaznico in pravilno izpolnjeno uradno glasovnico. Gospodje zaupniki se prosijo, da naj take volilne odbore takoj organizujejo.

Seveda je pa ta organizacija lahko različna po razmerah kraja in drugih okoliščinah.

Kmetiski volilni okraji sestojajo iz sodnih okrajev. Vsaka občina, ležeča v označenem sodnem okraju, pripada dotičnemu volilnemu okraju.

Izvzeta so tista mesta in trgi, ki spadajo v mestno skupino.

V sledečem navajamo *kmetske volilne okraje* sè številom poslancev, ki se v vsakem teh okrajev voli.

1. volilni okraj obsega sodna okraja *Ljubljana in Vrhnika* ter voli dva poslance;

2. volilni okraj obsega sodna okraja *Kamnik in Brdo* in voli enega poslanca;

3. volilni okraj obsega sodne okraje *Kranj, Tržič in Škofjaloka* in voli dva poslance;

4. volilni okraj obsega sodna okraja *Radovljica in Kranjska Gora* in voli enega poslanca;

5. volilni okraj obsega sodne okraje *Postojna, Logatec, Senožeče, Lož, Il. Bistrica, Cirknica* in voli dva poslance;

6. volilni okraj obsega sodna okraja *Vipava in Idrija* ter voli enega poslanca;

7. volilni okraj obsega sodne okraje *Rudolfovo, Kostanjevica in Krško* ter voli enega poslanca;

8. volilni okraj obsega sodne okraje *Trebnje, Višnja Gora, Žužemberk, Mokronog, Litija in Radeče* ter voli tri poslance;

9. volilni okraj obsega sodne okraje *Kočevje, Ribnica in Velike Lašče* ter voli dva poslance;

10. volilni okraj obsega sodne okraje *Črnomelj in Metlika* ter voli enega poslanca.

Skupaj tedaj volijo kmetske občine 16 poslancev.

V tistih okrajih, kjer je voliti po več poslancev, je vsa imena zapisati na eno in isto glasovnico: toraj bode n. pr. v občinah, spadajočih v 8. volilni okraj, zapisati na vsako glasovnico tri imena, ker so trije poslanci tam voliti.

II.

Volitve v mestih in trgih.

Mesta in trgi odpošljejo osem poslancev v deželni zbor in sicer po sledečih krajih:

1. Ljubljana d v a poslanca ;
2. Idrija e n e g a poslanca ;
3. Kranj in Škofjaloka skupaj e n e g a poslanca ;
4. Tržič, Radovljica in Kamnik skupaj e n e g a poslanca ;
5. Postojna, Vrhnika in Lož skupaj e n e g a poslanca ;
6. Rudolfovo, Višnjagora, Črnomelj, Metlika, Kostanjevica in Krško skupaj e n e g a poslanca ;
7. Kočevje in Ribnica skupaj e n e g a poslanca.

Glede volilne pravice, reklamacijskega in nadaljnega volilnega postopanja velja *tisto, kakor je opisano glede volitve v kmetskih občinah*. V vsakem teh označenih mest in trgov se bodo razpoložili volilni imeniki, v vsakem teh mest in trgov se bode posebej volilo, direktno z listki. Končni izid se bode proglasil v glavnem volilnem kraju.

Razume se, da je k reklamaciji v mestni skupini opravičen le mestni volilec dotičnega mestnega okraja.

Na reklamacije je polagati največjo važnost, ravno tako tudi na agitacijo za volitve same. Naša stranka bode v vseh mestnih okrajih postavila lastne kandidate, in torej bode v vseh mestih in trgih resna volilna borba.

Za to borbo se pa treba že naprej pripraviti, zlasti sè skrbno udeležbo pri reklamacijskem postopanju.

Samo glede volilne komisije je razloček mej mestno in kmet-sko skupino. V mestih in trgih sestoji namreč volilna komisija iz župana ali od njega imenovanega namestnika, treh članov občinskega zastopa in iz treh po volilnem komisarju v to imenovanih volilcev.

Za volilno postopanje v Ljubljani sami veljajo deloma nebistveno drugačne določbe, nego v drugih mestih in trgih. Teh posebnih določb pa tukaj

ni treba razlagati, ker bode v Ljubljani vodil volilno borbo osrednji volilni odbor neposredno.

Z nekaterimi mesti in trgi so združene tudi vasi v eno občino.

Sporno pravno vprašanje je, ali te vasi volijo z mestom ali trgom skupaj v mestni skupini, ali pa posebej v kmetiski skupini.

Doslej se je v tem pogledu v različnih mestih in trgih naše dežele različno postopalo.

A strogo po zakonu bi se morala splošno cela občina vzeti v mestno skupino. To izhaja posebno jasno iz §§ 9. in 13. vol. reda. —

Važna pripomba.

Povdarjali smo že, da se mora v glasovnico natančno vpisati ime in naslov kandidata. *Drugega se v glasovnici ne sme nič vpisati. Zlasti postane glasovnica neveljavna, če se v njo zapiše kak pogoj ali pa naročilo izvoljencu.*

Neveljavna je tudi glasovnica, v kateri ni kandidat *jasno* označen. Taki neveljavni glasovi *se sploh ne štejejo*, kakor da bi jih ne bilo. Toraj: V glasovnice vpišite natančno ime, stan in naslov kandidata — *druzega pa prav nič*. Tako se izognete vsaki nevarnosti, da bi se glas proglasil neveljavnim.

Sklep.

Deželni zbor kranjski sestoji iz 37 članov in sicer:

1.	<i>virilni glas</i> presvtl. knezoškofa ljubljanskega	1
2.	poslancev kmetske skupine .	16
3.	„ mestne skupine .	8
4.	„ velikega posestva	10
5.	„ trgovske zbornice	
	ljubljske	2
	skupaj . .	37

Absolutna večina iznaša torej 19 glasov.

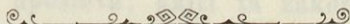
Somišljeniki, spravite zadnjega moža na volišče — potem je zmaga naša!

Opozarjamo na v dodatku natisnjeni zakon v varstvo volilne in zborovalne svobode. Ta zakon naj vsak gg. zaupnikov dobro prebere in natančno upošteva; kajti ta zakon velja v polnem obsegu tudi za deželno-zborske volitve.

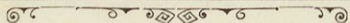
Somajševski, spraviše zadnjega
moža na volišče — potam je zmagal
naka!

Opozorjamo na dodatek našega
zakona v varstvo volilne in zbirne
pravilne svobode. Ta zakon naj vsi
zaupniki dobro prebere in se

**Založil Osredni volilni odbor Slovenske
Ljudske Stranke.**

Tiskala Zadružna tiskarna v Ljubljani.

Zakon z dne 26. prosinca 1907 državnega zakonika št. 18 v varstvo volilne in zborovalne svobode.

S pritrdilom obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

Naslednje določbe je uporabljati samo v toliko, v kolikor dejanje nima znakov že po splošnem kazenskem zakonu kaznjivega in se strožjo kaznijo zapretenega dejanja.

I. Določbe v varstvo volilne svobode.

§ 2.

Na varstvo volilne svobode nanašajoče se določbe predmetnega zakona veljajo za volitve v poslansko zbornico državnega zbora, za volitve v deželne zbore, občinske in okrajne zastope ter v vse druge postavno za oskrbovanje javnih zadev poklicane korporacije in zastopstva.

§ 3.

Volilno podkupovanje.

Kdor namenoma

1. volilnemu upravičencu ali komu drugemu ponudi, podeli ali pa obljubi kak dobiček v imovini, da bi s tem volilnega upravičenca podkupil, da se volilne pravice ne bi poslužil ali da bi se je poslužil v gotovem smislu, ali

2. proti obljubi ali pod videžem, da se bode s tem dal podkupiti, tako da svoje volilne pravice ne bode izvrševal ali da jo bode izvrševal v gotovem smislu, za se ali za drugega zahtevlje, sprejme ali si obljubiti da kak dobiček v imovini,

se kaznuje radi pregreška s strogim zaporom od enega do šestih mesecev. Prejeti dobiček ali pa denarna vrednost tega dobička zapade v korist občinskega ubožnega zaklada.

§ 4.

Javno pogoščanje volilnih upravičencev.

Kdor na dan volitve v gostilnah ali krčmah ali na drugih javnih prostorih jedila,

pijače ali druge povžitnine volilnim upravičencem brezplačno ali proti navideznim cenam daje ali dajati da, ga je kaznovati, ako ni podan učin volilnega podkupovanja (§ 3.), z redovno kaznijo od desetih do dvesto kron.

§ 5.

Volilno siljenje.

1. Kdor se hotoma v namenu, da bi volilnega upravičenca pripravil do tega, da svoje volilne pravice ne bi izvrševal, ali pa da bi jo izvrševal v gotovem smislu, volilnega upravičenca ali njemu blizu stoječe osebe dejansko loti, ali njim provzroči škodo na telesu, svobodi, časti ali na premoženju ali dohodkih, ali jih oškoduje pri izvrševanju svojega zvanja in opravka, ali jim pa s tem preti, ali kdor volilnega upravičenca ali kako njemu blizu stoječo osebo s provzročbo ali s pretnjo drugih zanje občutljivih zla v strah pripravi, se radi pregreška kaznuje s strogim zaporom od enega do šestih mesecev.

Pri obtoževalnih okoliščinah, osobito, ako se je nameravani uspeh dosegel ali ako je dejanje bilo tako, da je utegnilo volilnemu upravičencu ali pa njemu blizu stoječi osebi

provzročiti jako znatno gmotno škodo, je spoznati na strog zapor do enega leta.

2. Istim kaznim zapade, kdor takoj po volitvi volilnemu upravičencu ali njemu blizu stoječi osebi na v prvem odstavku označen način namenoma radi tega silo ali škodo dela ali ga oškoduje, ker je volilni upravičenec volil proti smislu, v katerem je vplival nanj pred volitvijo.

§ 6.

Razširjanje lažnjivih vestij pri volitvi.

Kdor namenoma lažnjive vesti o kraju ali času volitve, o odstopu volilnega kandidata ali o kaki drugi taki okolnosti, ki bi utegnila volilne upravičence odvrniti od izvrševanja volilne pravice ali pa jih napotiti k izvrševanju volilne pravice v gotovem smislu, javno in ob času razširja, ko volilni upravičenci ali del volilnih upravičencev ne morejo več o pravem stvarnem položaju doznati, se radi prestopka kaznuje z zaporom od enega tedna do treh mesecev.

§ 7.

Volilna ponaredba.

Kdor namenoma:

1. pri volitvi glasovanje ali izid glasovanja popači,

2. glasovnico, ki se mu je izročila, da vstavi v njo ime volilnega kandidata, izpolni proti sprejetemu naročilu, ali

3. provzročivši pomoto v svoji volilni upravičenosti osobito z uporabo ponarejenih ali popačenih volilnih izkaznic volilno pravico, katera mu ne pristoja, ali katera pristoja komu drugemu, brez sporazuma ž njim izvršuje,

se radi pregreška kaznuje z zaporom ali strogim zaporom od enega do šestih mesecev.

§ 8.

Volilna zabranitev.

Kdor si hotoma:

1. v namenu izvrševanje volilne pravice po volilnih upravičencih otežiti ali ubraniti, ali sebi ali drugim k volitvi neupravičenim osebam udeležbo pri volitvi omogočiti, tuje

izkaznice, glasovnice ali druge tuje volilne izkaznice neopravičeno prilašča ali prisvaja ali njemu zaupane izkaznice upravičencem pridržuje ali provzroča, da se take listine drugi kakor v njih označeni osebi izroče,

2. kdor hotoma v namenu na izvrševanje volilne pravice v gotovem smislu vplivati, volilcu svobodno izvrševanje volilne pravice s tem otežuje, da od oblasti za volilca izdano glasovnico samolastno izpolni, ali

3. v namenu, izvrševanje volilne pravice onemogočiti, volilnemu upravičencu oddajo glasu zabranjuje,

se radi pregreška kaznuje od enega tedna do treh mesecev.

§ 9.

Neopravičeno izvrševanje volilne pravice.

Kdor namenoma pri volitvi proti obstoječim predpisom

1. volilno pravico koga drugzega v dogovoru z njim izvršuje, ali

2. izvrševanje svoje volilne pravice p^o komur drugem provzroča ali dopušča,

se radi prestopka kaznuje z zaporom od enega tedna do treh mesecev.

§ 10.

Volilna preprečba.

Kdor hotoma v namenu ustanovitev volilnega uspeha preprečiti, volilni imenik ali glasovnice popolnoma ali deloma uniči, raztrese ali nerabne napravi, se radi prestopka kaznuje s strogim zaporom od enega tedna do šestih mesecev.

§ 11.

Prelom volilne tajnosti.

Kdor je namenoma pri tajni volitvi o glasovanju posameznih upravičencev na nepostaven način poizvedel, se radi prestopka kaznuje z zaporom od enega tedna do treh mesecev.

§ 12.

Zabranitev potegovanja za izvolitev.

Kdor se hotoma v namenu, da bi koga odvrnil, potegovati se za mandat v kako v § 2. označeno zastopstvo, ali da bi ga pripravil, da bi opustil svoje potegovanje, te

osebe dejansko loti ali jej prizadene nepostavno poškodbo na telesu, svobodi, časti ali premoženji ali dohodkih ali kdor jej s tem žuga, se radi pregreška kaznuje z zaporom ali strogim zaporom od enega do šest mesecev.

§ 13.

Volilna komisija.

Volilnega poverjenika (komisarja), člane volilne komisije in njih zapisnikarja je smatrati kot uradnike v smislu § 101. kazenskega zakona ter uživajo v izvrševanju svojega opravka ono varstvo, ki ga kazenski zakon daje oblastvenim osebam.

§ 14.

Izguba volilne pravice in izvoljivosti.

Obsodba radi v §§ 3., 5., 7., 8. in 10. označenih pregreškov, ako so se storili pri volitvah za poslansko zbornico državnega zbora ali za deželne zbore, provzroča izgubo volilne pravice in izvoljivosti za poslansko zbornico državnega zbora, za deželne zbore ter za občinske in okrajne zastope za dobo šestih

let, počenši od prestane kazni. To se mora v sodbi izreči.

Po preteku tega časa ugasne tudi izključba od volilne pravice in izvoljivosti, ki jo določa § 8. št. 6. volilnega reda za državni zbor.

II. Varstvo zborovalne svobode.

§ 15.

Preprečba shodov.

Kdor namenoma sam ali pa v zvezi z drugimi volilni shod, kateri se je sklical, da bi se čulo volilne kandidate, ali pa shod, ki se je sklical v svrhu volitvenih razgovorov ali pa poslušanja poročila poslancev, ali pa shod, ki spada pod društveni in shodni zakon in se je pravno pravilno sklical v svrhu razmotrivanja javnih zadev, prepreči s tem, da zabranjuje k udeležbi opravičenim osebam pristop, ali da neopravičeno vdre k zborovanju ali da navzoče ali za vodstvo in vzdrževanje redu poklicane osebe izpodriva, ali da se formalnim na tok zborovanja nanašajočim se odredbam teh oseb siloma upira, se radi prestopka kaznuje z zaporom od enega tedna do treh mesecev.

Pri obteževalnih okolnostih, osobito proti napeljevalcem in deležnikom preprečbe shoda, ako se je preprečba započela od več oseb v dogovorjeni zvezi, je spoznati s strogim zaporom do šestih mesecev.

Pri shodih, ki ne spadajo pod društveni zakon, so sklicatelji k vodstvu in vzdrževanju redu poklicane osebe, dokler shod drugih ne izvoli.

§ 16.

Neupravičena udeležba shodov.

Kdor se shodov, označenih v § 15, in kateri so v smislu sklica omejeni na volilce ali pa na točno označeno vrsto volilcev, na člane kakega društva ali pa na povabljene udeležence, vedoma neopravičeno udeleži in shoda vkljub pozivu za vodstvo in vzdrževanje redu poklicanih oseb ne zapusti, se kaznuje z denarno globo od deset do dvesto kron.

III. Konečne določbe.

§ 17.

Za postopanje in razsojo radi prestopkov, določenih v tem zakonu, so pristojna

okrajna sodišča, za kaznovanje javnega pogoščanja volilnih vpravičencev in neopravičene udeležbe na shodih (§§ 4. in 16.) pa politične oblasti.

§ 18.

Določb §§ 3.—12. ter 14.—16. ni uporabljati na dejanja, ki so se zgodila pred začetkom veljavnosti tega zakona.

§ 19.

Član VI. zakona z dne 17. decembra 1862 št. 8 državnega zakonika iz leta 1863 izgubi z začetkom veljavnosti predmetnega zakona veljavo s tem pridržkom, da je volitve, ki so se vršile pred tem časom, ne glede na to, da je predmetni zakon zadobil veljavo, presoјati po članu VI. začetkom označenega zakona.

§ 20.

Zajedno z razpisom volitev v poslansko zbornico državnega zbora ali v deželni zbor je ta zakon v vseh občinah volilnega okraja z javno nabitimi listi razglasiti.

Razven tega je bistvena vsebina zakona na hrbtu volilne izkaznice ponatisniti.

§ 21.

Ta zakon zadobi veljavo z dnevom razglasitve.

Izvršitev zakona je naročena Mojemu pravosodnemu ministru in Mojemu ministru za notranje zadeve.

Na Dunaju, dne 26. prosinca 1907.

Beck m. p. Klein m. p.

Bienert m. p.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIJENICA

00000482510

Založila Slovenska Ljudska Stranka.

Tiskala Zadrúžna tiskarna.